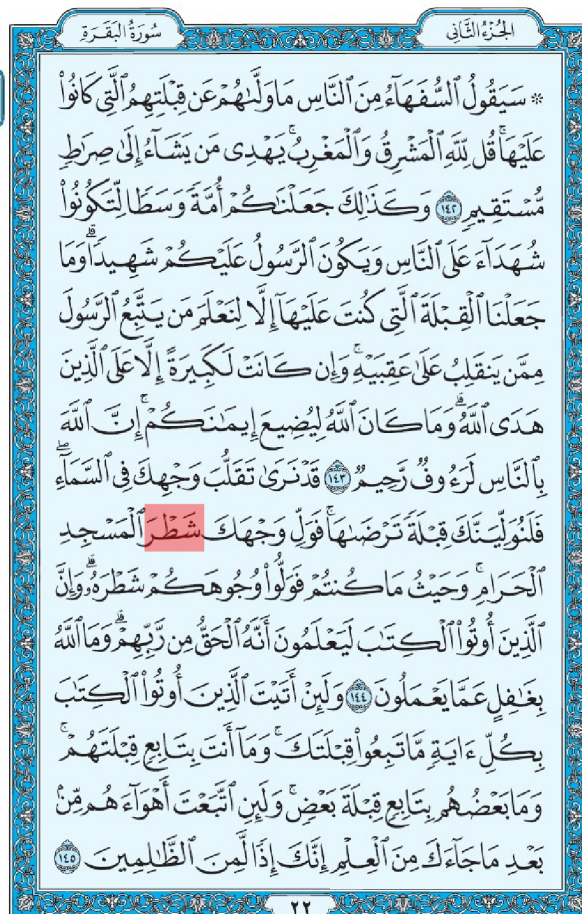


(142) Reći će lahkomislene neznalice među jevrejima i munaficima: "Šta je ove muslimane odvratilo od okretana prema kibli u Jerusalmu, prema kojoj su se ranije okretali?" Reci im, o Vjerovjesniče: "Samo Allahu pripadaju i istok i zapad i svi ostali pravci, On usmjerava koga On hoće od Svojih robova u kojem On hoće pravcu. On, Uzvišeni, upućuje koga On hoće na Pravi put, na kojem nema krivina."

(143) Kao što smo vam odredili kibli kojom smo zadovoljni da vam bude kibla, učinili smo vas najboljim umetom, **središnjim među svim umetima**: u vjerovanju, obredoslovlju i međuljudskim odnosima. To smo učinili da biste na Sudnjem danu bili svjedoci Allahovim poslanicima da su dostavili ono što im je naređeno da dostave svojim umetima, i da bi poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, bio svjedok nad vama u tome da vam je dostavio ono sa čim vam je poslan. Mi smo vam promijenili kibli koja je bila u Jerusalmu samo da bismo ukazali na one koji su zadovoljni Allahovim zakonom i koji su mu pokorni, pa slijede Poslanika, i na one koji će otpasti od vjere i slijediti prohtjeve, pa se ne pokorava Allahovom zakonu. Uzvišeni Allah propisuje Svoje zakone iz apsolutne mudrosti, i Allah neće zanemariti vaše vjerovanje u Njega, u koje spada i vaše obavljanje namaza prije promjene kible. Doista je Allah milosrdan i samilostan prema ljudima, i ne otežava im, niti zapostavlja nagradu za njihova djela.

(144) O Vjerovjesniče, vidjeli smo kako gledaš prema nebesima očekujući da se spusti Objava u vezi kible i njene promjene ka pravcu kojeg voliš, i Mi ćemo te usmjeriti ka kibli koju voliš i kojom si zadovoljan. To je Allahov Sveti hram, umjesto Jerusalma koji je trenutno kibla. Upravi lice svoje ka Allahovom Svetom hramu u Meki časnoj! O vjernici, gdje god se nalazili upravite lica svoja u pravcu Svetog hrama tokom obavljanja namaza, a jevreji i kršćani kojima je data Knjiga dobro znaju da je promjena kible istina objavljena od njihovog Stvoritelja i Upravitelja, jer se to nalazi u njihovoj svetoj Knjizi. Allah nije nemaran prema onome što rade ovi koji se okreću od istine, već će ih On, Uzvišeni, kazniti za to.

(145) Tako mi Allaha, Vjerovjesniče, ako bi ti jevrejima i kršćanima, kojima je data Knjiga, donio sve dokaze i argumente da je promjena kible istina, oni se ne bi okrenuli ka tvojoj kibli, iz inata prema istini sa kojom si došao, i oholo odbijajući da je slijede. Ti se nećeš okretati prema njihovoj kibli nakon što te je Allah okrenuo od nje, niti će se jedni od njih okretati prema kibli drugih među njima, jer svaka skupina od njih smatra nevjernicima onu drugu skupinu. Ako bi ti slijedio njihove prohtjeve po pitanju kible ili po pitanju nekog drugog propisa, nakon ispravnog znanja koje ti je došlo i u koje nema sumnje, doista bi bio od nepravедnika, zbog ostavljanja upute. Međutim, Uzvišeni Allah je sačuvao Poslanika od toga, i ovo Allahovo upozorenje upućeno je njegovom umetu nakon njega.





(146) Oni kojima smo dali Knjigu, učenjaci među jevrejima i kršćanima, znaju da je promjena kible znak vjerovjesništva Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, koji je spomenut u njihovoj svetoj knjizi, kao što poznaju svoju djecu i razlikuju ih od druge djece. Međutim, uprkos tome, skupina njih skriva istinu sa kojom je došao Muhammed, iz zavisti, iako znaju istinu.

(147) Ovo je istina od tvog Gospodara, pa nemoj biti od onih koji sumnjaju u nju, o Poslaniče.

(148) Svaki umet ima neki pravac ka kojem se okreće, fizički ili apstraktni. U to spada i razilaženje umeta oko kible i propisa. Neće im štetiti razlika u pravcima, ako je to Allah propisao, pa se vi, o vjernici, natječite u činjenju dobrih djela koja su vam naređena, a Allah će vas sakupiti na Sudnjem danu, ma gdje da ste ukopani, da bi vas obračunao za vaša djela. Doista Allah sve može, Njemu nije nemoguće da vas sve okupi i obračuna.

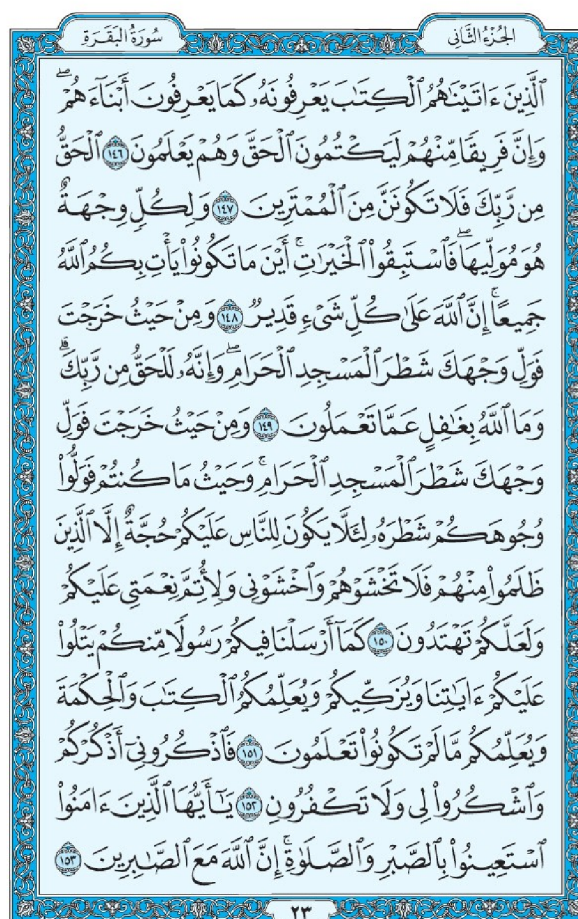
(149) Iz svakog mjesta iz kojeg izađeš i gdje god da se nalaziš, o Vjerovjesniče, ti i tvoji sljedbenici, a budete htjeli obaviti namaz – okrenite se u pravcu Svetog hrama, jer je to istina koja ti je objavljena od Gospodara tvog. Allah nije nameran prema onome što vi radite, On sve vidi i sve vas će obračunati za djela koja činite.

(150) Iz kojeg god mjesta izađeš, o Vjerovjesniče, i budeš želio obaviti namaz, okreni se u pravcu Svetog hrama. I gdje god se nalazili, o vjernici, okrenite lica u tom pravcu kada budete htjeli namaz obaviti, da vam ljudi ne bi imali šta argumentovano prigovoriti, izuzev onih između njih koji zulum čine, a koji će ostati u svom prkosu i koji će vam prigovarati najslabijim argumentima. Nemojte ih se bojati, već se bojte svog Gospodara time što ćete primjenjivati Njegove naredbe i kloniti se onoga što je On zabranio. Allah je, uistinu, propisao okretanje prema Kabi da bi Svoju blagodat prema vama upotpunio time što će vas odvojiti od ostalih umeta, i da bi vas uputio ka najčasnijoj kibli za ljude.

(151) Kao što smo vam i drugu blagodat dali time što smo vam jednog od vas kao poslanika poslali, koji vam Naše ajete uči, i koji vas čisti naređivanjem vrlina i dobrih djela, i zabranjivanjem razvrata i loših djela, i koji će vas podučiti Kur'anu i sunnetu, koji će vas podučiti stvarima vezanim za vjeru i dunjaluk koje niste znali.

(152) Pa, sjećajte se vi Mene srcima i djelima, a Ja ću se vas sjetiti time što ću vas pohvaliti i što ću vas sačuvati. Nagrada za neko djelo podudara se s onim zbog čega je zaslužena. Budite Mi zahvalni na blagodatima koja sam vam dao, i nemojte ih nijekati niti u haramu koristiti pa da Mi time nezahvalni budete.

(153) O vi koji vjerujete, potpomognite se strpljenjem i namazom na pokornost Meni i predanost Mojoj naredbi. Doista je Allah sa strpljivima, upućuje ih i pomaže im.





(154) O vjernici, nemojte govoriti o onima koji su u borbi na Allahovom putu poginuli da su mrtvi kao što su drugi mrtvi! Oni su živi kod svog Gospodara, ali vi ne možete dokučiti njihov život. To je poseban život koji ne može spoznati niko na dunjaluku osim putem Objave.

(155) Mi ćemo vas sigurno iskušati raznim vrstama nedaća, malo strahom od neprijatelja, malo gladu zbog nedostatka hrane, nedostatkom imetka zbog njegovog nestanka ili težine dolaska do njega, smrću zbog bolesti ili borbe na Allahovom putu, krnjavošću plodova koje zemlja rađa, a ti, o Vjerovjesniče, obrađuj one koji se strpe na tim nedaćama; obrađuj ih da će im Allah dati ono što će ih usrećiti i na dunjaluku i na ahiretu.

(156) Oni koje pogodi jedna od tih nedaća i zadovoljni Allahovim kaderom, predani Njemu, **kažu**: "Mi smo, doista, u Allahovom posjedu, radi sa nama ono što On hoće, i Njemu ćemo se, sigurno, vratiti na Sudnjem danu. On nas je stvorio i razne blagodati nam dao, i kod Njega je naš konačni povratak."

(157) Oni koji posjeduju navedena svojstva bit će pohvaljeni od Allaha u najuzvišenijem društvu meleka, i na njih će se spustit Allahova milost. Oni su istinski upućeni na Pravi put.

(158) Zaista su dva brda poznata kao Safa i Merva, u blizini Kabe, dva **obredna** vidljiva mjesta, i ko se uputi ka Kabi radi hodočašća, hadža ili umre, takav **nema grijeha** da obavi sa'j između Safe i Merve.

Ovdje se negira grijeh takvima da bi se smirilo srce onih muslimana koji su osjećali neugodnost da obave sa'j između njih jer su mislili da je to ostatak paganskih obreda. Dakle, Uzvišeni Allah objasnio je da to spada u propisane obrede hadža. A ko bude obavio dobrovoljna dobra djela, iskreno želeći da se Allahu približi, Allah

će mu biti zahvalan tako što će mu prihvatiti to djelo i nagraditi ga za njega. On zna dobročinitelje koji zaslužuju nagradu.

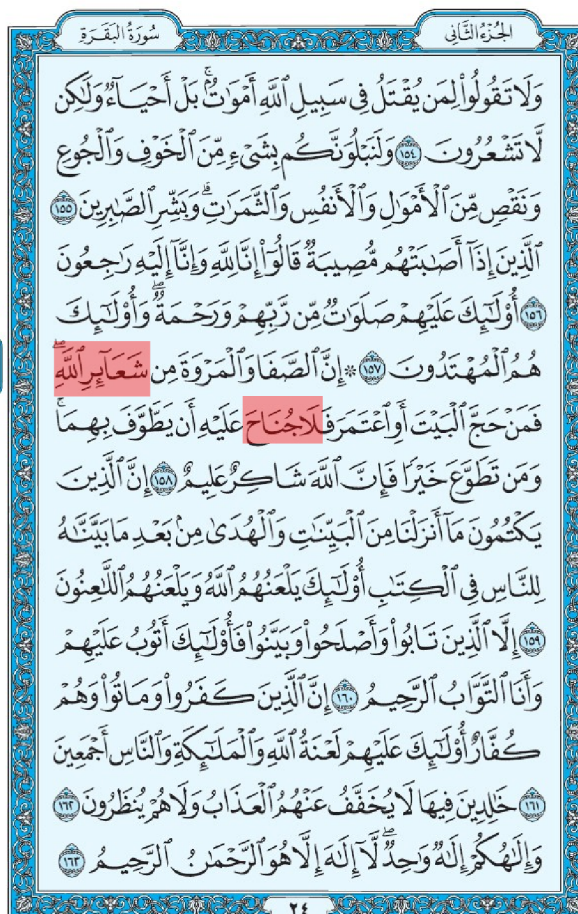
(159) Jevreji i kršćani koji skrivaju dokaze koje Smo Mi objavili, a koji ukazuju na istinitost Vjerovjesnika i onoga sa čim je došao, nakon što smo te dokaze objavili u njihovim svetim knjigama, bit će udaljeni od Allahove milosti, i protiv njih će dovit meleki, vjerovjesnici i svi ljudi, moleći Allaha da takve udalji od Njegove milosti.

(160) Osim onih koji se Allahu povrate, kajuci se za skrivanje Njegovih jasnih dokaza, i koji se poprave čineći dobra djela, vanjska (**vidljiva**) i nutarnja (**nevidljiva**), i objasne istinu i uputu koju su skrivali – takvima ću prihvatiti povratak pokornosti Meni, i Ja sam Onaj Koji prašta onom robu koji se pokaje i Koji je milostiv prema njima.

(161) Doista, onima koji ne vjeruju i koji kao nevjernici umru, prije nego se pokaju, slijedi Allahovo prokletstvo koje se ogleda u njihovom udaljavanju od Njegove milosti, i protiv njih će dovit meleki i svi ljudi, da ih Allah udalji od Njegove milosti.

(162) Neprestano će ih pratiti ovo prokletstvo, njihova se patnja neće smanjivati ni jednog dana, niti će moći odložiti Sudnji dan.

(163) Vaš istinski Bog, o ljudi, je jedinstven u Svom Biću i svojstvima, i niko mimo Njega ne zaslužuje da bude obožavan. On je Svemilosni, Koji posjeduje apsolutnu milost; On je Samilosni, Koji milost spušta na Svoje robove, koje je obasuo nebrojenim blagodatima.





(164) Doista u stvaranju nebesa i Zemlje i raznovrsnih zadivljujućih stvorenja na njima, i u smjeni dana i noći, i u brodovima koji plove morskim vodama natovareni korisnim stvarima za ljude, poput hrane, odjeće, trgovačke robe i drugih stvari koje trebaju ljudima, i u vodi koju Allah spušta sa neba i njome oživljava zemlju čineći da iz nje niču raznovrsne biljke, i u mnogobrojnim živim stvorenjima koje je Allah rasprostranio po Zemlji, i u upravljanju vjetrovima iz jednog pravca ka drugom, i u pokornim oblacima između neba i zemlje – nalaze se jasni dokazi Allahove jednoće za one koji shvataju dokaze i razumiju argumente.

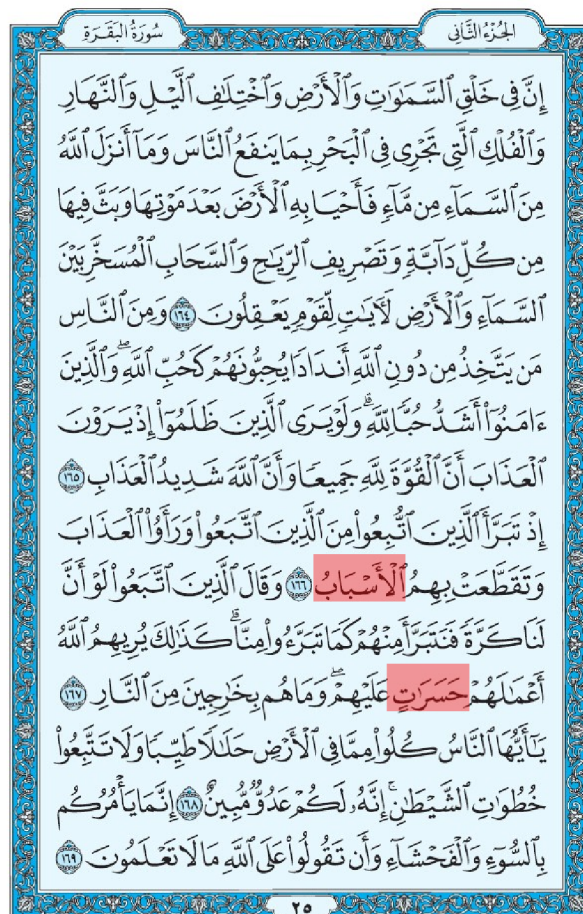
(165) I pored tih jasnih ajeta, neki ljudi druge Allahu pridružuju, vole ih kao što Allaha vole, ali oni koji vjeruju više vole Allaha nego što mnogobošci vole svoja božanstva, jer oni, vjernici, Allahu ništa ne pridružuju, i vole Ga u stanju lagodnosti i u stanju iskušenja, dok mnogobošci vole svoja božanstva u stanju lagodnosti, a Allahu se mole kada ih kakva nedaća zadesi. Kada bi oni koji nepravdu čine time što Allahu druge pridružuju i time što loša djela čine vidjeli kakvo će im stanje biti na ahiretu dok budu posmatrali kaznu, znali bi da sva snaga pripada Allahu, i da On žestoko kažnjava nepokorne. Kada bi to vidjeli, ne bi Mu nikoga pridruživali.

(166) To će biti onda kada se glavešine odreknu sljedbenika, slababašnih koji su ih slijedili, zbog strahota Sudnjeg dana koje će vidjeti, kada im se svi **putevi i sredstva spasa** prekinu.

(167) Slabašni i sljedbenici će govoriti: "**Kamo sreće da se na dunjaluk vratimo pa da se naših glavešina odrekne kao što su se oni nas odrekli.**" Kao što će im Allah pokazati žestoku kaznu na ahiretu, pokazat će im i rezultat njihovog slijeđenja tih glavešina koji je **pusto kajanje i tuga**, i oni nikada iz Vatre neće izaći.

(168) O ljudi, jedite životinje, biljke koje niču iz zemlje i plodove s drveća, što ste na halal-način stekli i što je lijepo i korisno, a nemojte slijediti šejtanove stope kojima vas on pokušava postepeno odvesti u propast. Doista vam je on jasni neprijatelj, i razumnom čovjeku nije dozvoljeno da slijedi svog neprijatelja koji nastoji da mu naštetiti i da ga u zabludu odvede.

(169) On vam naređuje zlo i grijehe i poziva vas da Allahu pripisete vjerovanje i vjer zakon koji nisu zasnovani na znanju od Allaha i Njegovih poslanika





(170) Kada se ovim nevjernicima kaže: "Slijedite uputu i svjetlo koje je Allah objavio", oni, inateći se, kažu: "Ne, slijedit ćemo vjerovanja i običaje na kojima smo zatekli očeve naše." Zar da slijede očeve i pretke njihove iako oni nisu znali za uputu i svjetlost? Iako nisu bili upućeni ka istini, kojom je Allah zadovoljan?

(171) Oni koji ne vjeruju u svom su slijeđenju predaka poput stoke koju pastir vičući doziva, pa ona čuje njegov glas ali ne razumije njegove riječi. Oni su gluhi, pa ne čuju istinu na način da se njome okoriste, oni su nijemi jer njihovi jezici ne govore istinu, oni su slijepi jer ne vide istinu. Zato oni ne shvataju uputu kojoj ih vi pozivate.

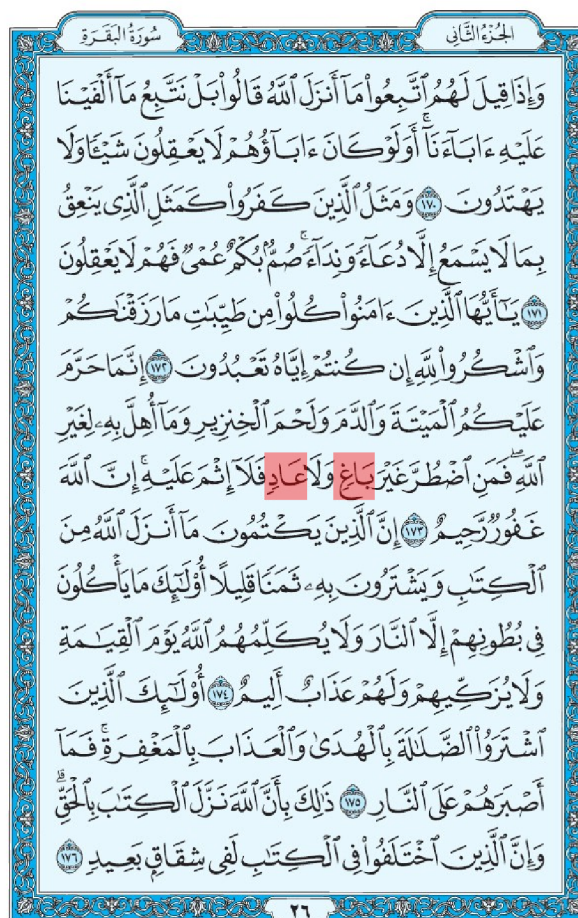
(172) O vi koji vjerujete u Allaha i slijede Njegovog Poslanika, jedite lijepa jela kojima vas je Allah opskrbio i dozvoljenim vam ih učinio, i bude Allahu zahvalni, nutrinom i vanjstinom, vidljivim i nevidljivim dobrim djelima, na blagodatima kojima vas je opskrbio. Ako ste Mu zahvalni i ništa Mu ne pripisujete, vi ćete Mu se pokoravati i grijeha se kloniti.

(173) Allah vam je zabranio da jedete ono što je umrlo, a nije zaklano onako kako to šerijat predviđa, i prolivenu krv, i svinjsko meso, i životinje pri čijem klanju nije spomenuto Allahovo ime. Ukoliko čovjek bude prinuđen da jede nešto od zabranjenih stvari, a nije **nepravedan prema sebi u smislu da jede bez potrebe**, ili **prelazi granicu nužde**, takav nema grijeha niti kazne. Doista je Allah Onaj Koji puno prašta onima koji se pokaju, i milostiv je prema njima. U Njegovu milost spada i to što prelazi preko jedenja ovih zabranjenih stvari u slučaju nužde.

(174) Doista oni koji skrivaju knjige koje je Allah objavio, i dokaze u njima koji ukazuju na istinu i na vjerovjesništvo Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kao što to rade jevreji i kršćani, i koji tim skrivanjem imaju neki dunjalučki interes poput vlasti, ugleda ili imetka, takvi u suštini u svoje trbuhe ubacuju ono što će uzrokovati njihovu paznju u džehennemskoj vatri, i na Sudnjem danu Allah sa njima neće razgovarati prijatnim razgovorom, već će im reći ono što će ih rastužiti i uznemiriti, i neće ih očistiti i pohvaliti. Njima pripada bolna patnja.

(175) To su oni koji su opisani skrivanjem znanja koje je potrebno ljudima, koji su uputu zamijenili za zabludu nakon što su sakrili to istinito znanje, koji su Allahov oprost zamijenili Allahovom kaznom. O kako su samo strpljivi na činjenju onoga što će uzrokovati njihov ulazak u Vatru, kao da se radi o nekom ko ne mari za tom patnjom jer je mnogo strpljiv na njoj.

(176) 176. Takva je kazna za skrivanje znanja i upute jer je Allah objavio Knjige sa istinom, što iziskuje da to bude objašnjeno, a ne da se skriva. A oni koji su se razišli oko Božijih knjiga, pa su u neke povjerovali, a neke sakrili daleko su od istine.





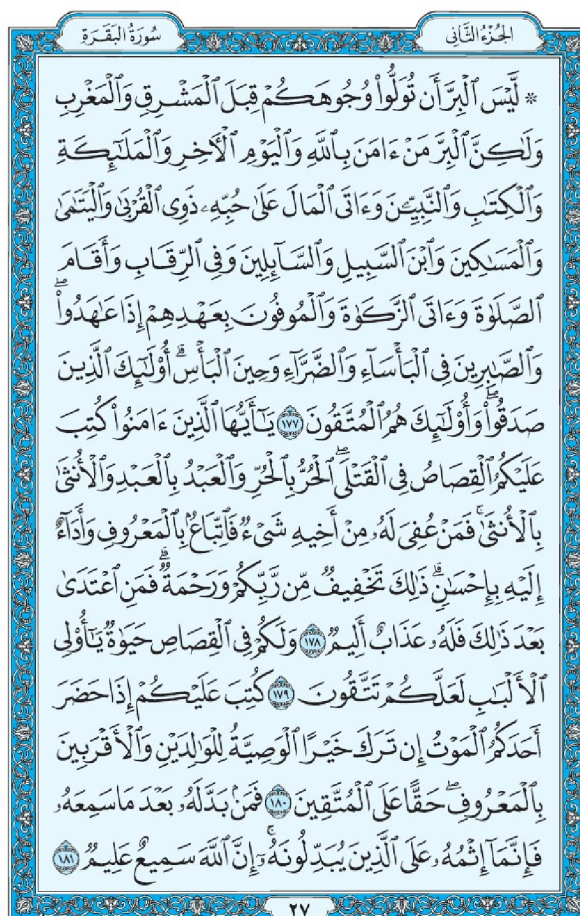
(177) 177. U dobro kojim je Allah zadovoljan ne spada puko usmjeravanje ka istoku ili zapadu i razilaženje oko toga, već je svako dobro u onome ko povjeruje u Allaha kao jednog boga, i povjeruje u Sudnji dan, i u sve meleke, i sve objavljene Knjige, i sve vjerovjesnike, bez nevjerstva u nešto od toga, i koji udjeljuje imetak svojoj rodbini, premda ga i sam voli i za njim teži, i jetimima, koji oca maloljetni izgubiše, i potrebnima, i strancu koji je otišao na put daleko od svoje porodice i domovine, i onima koje je potreba primorala da prose od ljudi, i udjeljuje za oslobađanje robova, i koji namaz obavlja potpuno, onako kako je Allah naredio, i koji daje obavezni zekat, i ko zavjete i obećanja ispunjava, i strpljiv je na neimaštini, teškom životu i bolesti, i ko ne bježi kada se bitka rasplamsa – takvi su iskreni prema Allahu u svom vjerovanju i djelima, i takvi su bogobojažni, koji primjenjuju ono što im je Allah naredio i klone se onoga što im je Allah zabranio.

(178) 178. O vi koji vjerujete u Allaha i slijedite Njegovog Poslanika, obavezno vam je kažnjavanje ubica koji ubijaju ljude namjerno i nepravedno, shodno njegovom zločinu. Slobodan se ubija zbog slobodnog, rob se ubija zbog roba, žena se ubija zbog žene. Ukoliko ubijeni oprostí prije nego ispusti dušu, ili oprostí njegov staratelj u zamjenu za krvarinu – koja predstavlja određenu količinu imetka koji ubica daje da bi bio pomilovan – takav treba potraživati krvarinu na lijep način, bez uznemiravanja i predbacivanja, a ubica je treba lijepo dati, bez odugovlačenja. To pomilovanje i to uzimanje krvarine predstavlja Allahovu olakšicu i milost ovom umetu, pa ko pređe granicu prema ubici nakon pomilovanja i prihvatanja krvarine, takvom je Allah bolnu patnju pripremio.

(179) U odmazdi koju vam je Allah propisao život vam je, jer se njome sprečava bespravno prolijevanje krvi i međusobno nasilje. To razumiju ljudi koji razuma imaju i koji se Allaha boje pokoravajući se Njegovim zakonima.

(180) 180. Obavezani ste da, kada se na vama pokažu znakovi da vam se smrt približila, a imate puno imetka, da oporučíte roditeljima i rođacima onoliko koliko je to šerijat odredio – u granicama trećine, i ovo je pritvrđena obaveza bogobojažnima. Ovaj propis je važio prije objavljivanja ajeta o propisima nasljedstva, a kada su ajeti nasljedstva objavljeni, pojasnili su ko nasljeđuje i koliko nasljeđuje.

(181) 181. Ko promijeni nečiju oporuku dodavši ili oduzevši ili spriječivši nešto, nakon što zna za tu oporuku – grijeh tog mijenjanja je na onome ko je promijenio (u dostavljanju i sprovođenju), a ne na onome ko je oporučio. Doista Allah čuje ono što Njegovi robovi govore, zna ono što rade, i ništa od njihovih stanja Mu nije skriveno.

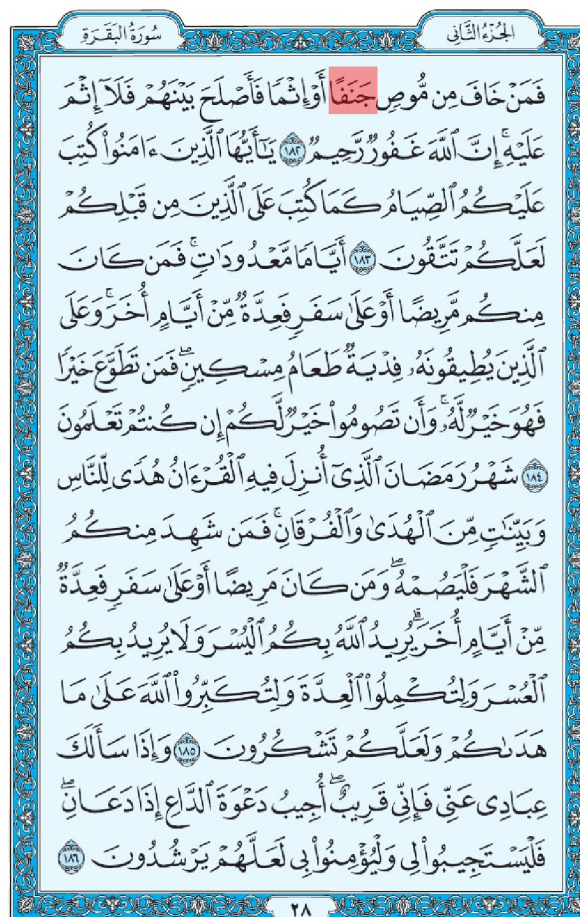




(182) Ko bude znao da onaj ko ostavlja oporuku **odstupa od istine** i tom oporukom nekome čini nepravdu, pa ispravi ono što je pokvareno u toj oporuci time što posavjetuje oporučitelja, ili time što izmiri one koji se spore oko oporuke, takav nema grijeh već nagradu popravljivanja stanja. Doista Allah puno prašta onome ko se pokaje i milostiv je prema njemu.

(183) O vi koji vjerujete u Allaha i slijedite Njegovog Poslanika, vaš Gospodar vam obaveznim čini post, kao što je njime obavezao narode prije vas, da biste se Allaha bojali time što između Njegove kazne i sebe pravite štit činjenjem dobrih djela, a među najvećim dobrim djelima je post.

(184) Post koji vam je obavezan jest da postite određeni broj dana u godini. Ko od vas bude bolestan tako da mu je teško postiti, ili bude putnik, može da ne posti, a zatim nadoknaditi onoliko dana koliko nije postio. Onima koji mogu da poste obavezna je otkupnina za dane koje nisu postili, a to je nahraniti jednog siromaha za svaki neispošteni dan. Bolje vam je da postite nego da ne postite uz plaćanje otkupnine, ako znate koliko je post vrijedan. Ovaj propis je važio kada je tek propisan post, pa ko je htio da posti, postio je, a ko nije htio da posti, jeo je i nahranio bi siromaha za taj dan. Nakon toga je Allah učinio post obaveznim svim šerijatski punoljetnim osobama koje su u mogućnosti.

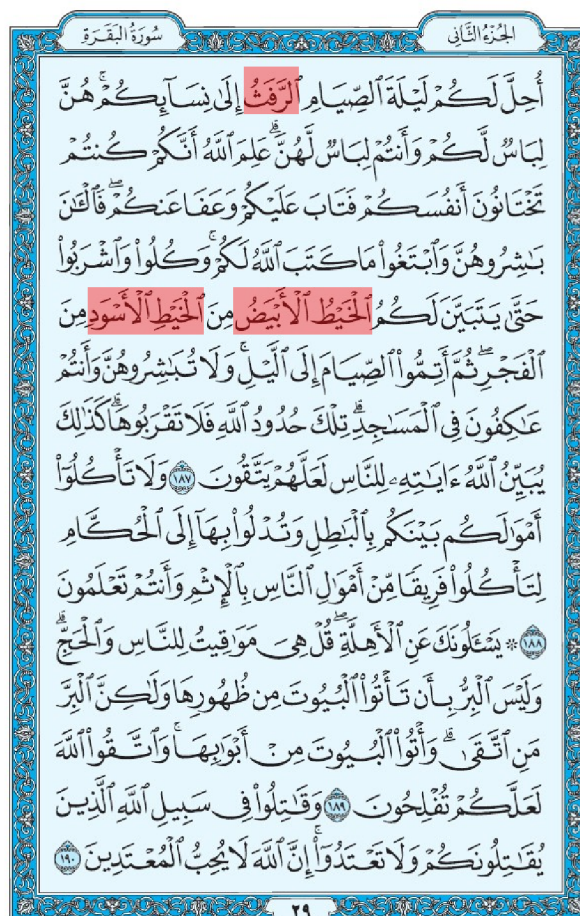


(185) Mjesec ramazan je mjesec u kojem je otpočelo objavljivanje Kur'ana Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u Lejletul-kadru. Allah je Kur'an objavio kao uputu ljudima, i u njemu se nalaze jasni dokazi upute, njime se razdvaja istina od neistine, pa ko ne bude putnik kada nastupi ramazan, i ne bude bolestan, mora ga postiti. Ko bude bolestan tako da mu je teško da posti, ili je putnik, može postiti, a i ne mora. Ukoliko ne posti, obaveza mu je napostiti propuštene dane. Uzvišeni Allah Svojim propisima želi vam olakšati, a ne otežati, da određeni broj dana ispunite i da Allaha veličate nakon što se završi ramazan i na danu Bajrama, iz zahvalnosti što vas je uputio da postite ramazan i pomogao vam da ga upotpunite. To spada u zahvalnost Allahu na tome što vas je uputio u ovu vjeru kojom je zadovoljan.

(186) O Vjerovjesniče, kada te Moji robovi upitaju o Mojoj blizini i Mojem uslišavanju njihovih molitvi, pa Ja sam, doista, blizu njih, znam njihova stanja, čujem njihove molitve. Nisu im potrebni posrednici, niti je potrebno da podižu svoje glasove. Ja se odazivam molitelju kada Me iskreno zamoli, pa neka se pokore naredbama Mojim, i neka budu postojani u svom vjerovanju, jer to im je najkorisnije sredstvo za uslišanje molitvi. Na taj način idu pravim putem u svim svojim poslovima, bilo da se tiču vjere ili dunjaluka.



(187) U početku je bilo zabranjeno da čovjek, ukoliko zaspi tokom ramazanske noći i probudi se prije sabaha, jede ili ima odnos sa svojom suprugom. Zatim je Uzvišeni Allah dokinuo taj propis i dozvolio vjernicima da imaju **odnos sa svojim ženama** u ramazanskim noćima. Žene su zastor i uzrok čednosti muževima, **i muškarci su zastor i uzrok čednosti svojim ženama**: ne mogu jedni bez drugih. Allah je znao da ćete sami sebe varati čineći ono što je On zabranio, pa vam se smilovao, oprostio vam i olakšao vam. Sada vam je dozvoljeno da imate odnos sa svojim ženama i time želite steći potomstvo koje vam je Allah odredio. Jedite i pijte cijelu noć, dok jasno ne budete vidjeli pravu zoru, kada se **bjelina zore** odvoji od **cmine noći**, a zatim postite od pojave zore do zalaska Sunca. Nemojte imati odnos sa svojim ženama ukoliko ste u itikafu u džamijama, jer intimni odnos kvari itikaf. Ovi spomenuti propisi su Allahove granice između halala i harama, pa se Allahovim granicama nikako ne približavajte, jer ko se približi Allahovim granicama u opasnosti je da ih pređe i upadne u haram. Ovako jasnim pojašnjenjem propisa Allah ljudima objašnjava Svoje ajete da bi bili bogobojažni, čineći ono što je naredio i kloneći se onoga što je zabranio.



(188) Nemojte jedni drugima uzimati imetak na nepropisan način, poput krađe, otimačine i prevare, i nemojte se služiti sudskim parnicama da biste, griješno, ljudima uzimali imetke, a znate da vam je Allah to zabranio. Činjenje grijeha uz znanje da je to grijeh je jedna od najružnijih stvari i iziskuje jednu od najvećih kazni.

(189) Pitaju te, o Poslaniče, o formiranju mlađaka i njegovim promjenama, **a ti im odgovori o mudrosti tih pojava**: "Oni su ljudima oznake za vrijeme pomoću kojih znaju termine svojih ibadeta, poput mjeseci hadža, mjeseca posta, upotpunjenja godine od posjedovanja nisaba za zekat; i pomoću kojih znaju termine vezane za svoje međuljudske odnose, poput određivanja termina vraćanja dugova i isplate krvarina". I nije dobročinstvo u tome da sa stražnje strane u kuće ulazite kada zanijetite stupanje u obrede hadža ili umre, kao što ste mislili u džahilijetu (**predislamskom periodu**), već je istinsko dobročinstvo biti bogobojažan, vanjštinom i nutrinom. Da ulazite u kuće kroz njihova vrata lakše vam je, jer vas Allah nije zadužio nečim u čemu je stvarna poteškoća. Napravite štit između sebe i Allahove kazne time što ćete činiti dobra djela, kako biste postigli ono što želite i spasili se od onoga čega se plašite.

(190) I borite se, želeći uzdizanje Allahove riječi, protiv onih nevjernika koji se bore protiv vas, ne bi li vas od Allahove vjere odvratili, ali nemojte prekoračivati Allahove granice, pa da ubijate djecu, žene i starce, ili da mrcvarite ubijene i tome slično. Doista Allah ne voli one koji prelaze Njegove granice u onome što je propisao i odredio.



(191) 191. Ubijajte ih gdje god ih **nađete** (jer su objavili rat islamu i muslimanima), i istjerajte ih iz mjesta iz kojih su oni vas istjerali – iz Meke. Smutnja koja je nastala usljed odvracanja vjernika od njihove vjere i nastojanja da se vjernik preobrazi u nevjernika gora je nego ubistvo. Vi ih nemojte prvi napadati kod Svetog hrama, iz poštovanja prema njemu, sve dok oni vas prvi ne napadnu u njemu. Ako oni prvi počnu borbu u Svetom hramu, onda ih ubijajte. To njihovo ubijanje zbog toga što su učinili nasilje u Svetom hramu kazna je nevjernicima.

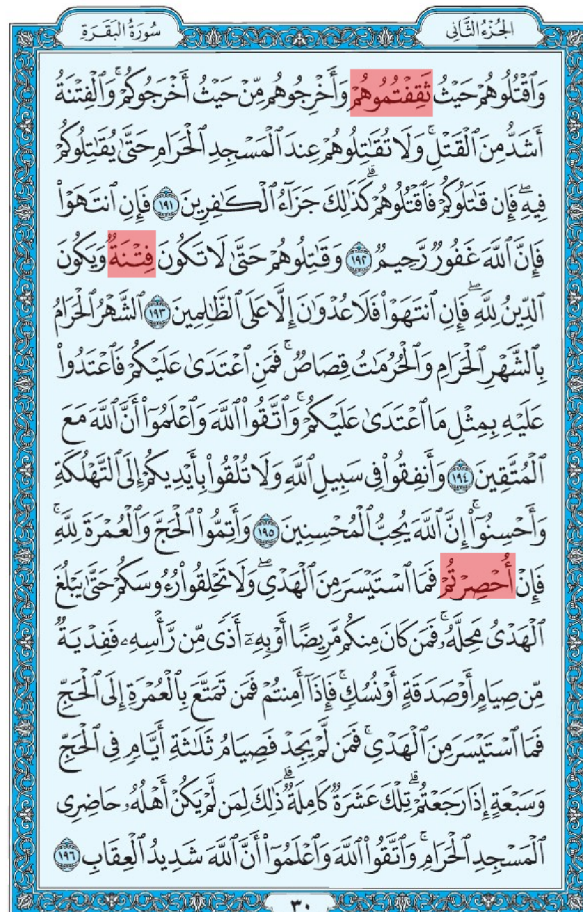
(192) 192. Pa ako se oni okane od borbe protiv vas i svog nevjerstva, vi ih ostavite na miru. Doista Allah puno prašta onome ko se pokaje i ne kažnjava ga za prethodne grijeha. On je milostiv prema takvima i ne požuruje sa kaznom.

(193) 193. Borite se protiv nevjernika sve dok ne nestane **mnogoboštvo, nevjerstvo i odvracanje ljudi od Allahovog puta**, i dok Allahova vjera ne bude gornja. Ukoliko se okanu svog nevjerstva i odvracanja od Allahovog puta, vi prestanite brobu protiv njih, jer nema neprijateljstva osim protiv onih koji zulum čine svojim nevjerovanjem i odvracanjem od Allahovog puta.

(194) 194. Sveti mjesec u kojem vam je Allah omogućio da uđete na svetu teritoriju u Meki (**Harem**) i obavite umru sedme godine po Hidžri jest naknada za sveti mjesec u kojem su vas mnogobošci istjerali odatle šeste godine. I u Svetom gradu, i u svetim mjesecima i u svetim obredima (**hadža i umre**) važe propisi odmazde, pa ko učini nasilje u Haremu, ili u svetim mjesecima, ili dok je u obredima hadža ili umre – uzvratite mu istom mjerom, ali ne više od toga. Doista Allah ne voli one koji prekoračuju Njegove granice. Bojte se Allaha i ne prekoračujte ono što vam je dozvolio u navedenim mjestima, vremenima i obredima, i znajte da je Allah sa bogobojaznima, da ih upućuje i pomaže.

(195) Udjeljujte imetak u pokornost Allahu, poput trošenja imetka za borbu na Allahovom putu, i za druga dobra djela, i nemojte sebe bacati u propast ostavljanjem borbe i udjeljivanja na Njegovom putu, ili činjenjem nečega što vas vodi u propast. Lijepo izvršavajte vaše ibadete, dobro činite u međuljudskim odnosima i lijepim se osobinama okтите jer Allah voli one koji su dobročinitelji u svim životnim aspektima. On će im veliku nagradu dati i na Pravi put uputiti.

(196) Obavite hadž i umru potpuno, želeći time dostići stepen gledanja u Allahovo lice, pa ako vas nešto ili neko **spriječi** da ih upotpunite, poput bolesti i neprijatelja, **vi zakoljite ono što vam je lahko**: devu, kravu ili ovcu, kako biste na taj način istupili iz obreda. Nemojte brijati niti kratiti kosu dok kurban ne dođe do mjesta na kojem ga je dozvoljeno zaklati. Ukoliko ste spriječeni od ulaska na svetu teritoriju (**Harem**), onda zakoljite kurban tu gdje ste spriječeni; ako pak niste spriječeni, onda zakoljite kurban u Mekanskom haremu na dan Kurban-bajrama ili u danima tešrika, danima nakon prvog dana Kurban-bajrama. Ko od vas bude bolestan, ili ima u kosi nešto što ga uznemirava, poput vaški i drugih parazita, pa obrije glavu zbog toga, takav nema grijeha, ali će se iskupiti zbog toga tako što će postiti tri dana, ili nahraniti šest siromaha u Mekanskom haremu, ili zaklati ovcu i njeno meso podijeliti siromasima Mekanskog harema. Ukoliko niste u opasnosti, onaj ko obavi umru u mjesecima hadža, prije početka samog hadža, i potom izađe iz obreda, propisno se oslobađajući zabrana koje važe za onog ko je u obredima dok ne započne obrede hadža te godine, neka zakolje ono što mu je lahko, poput ovce, ili neka učestvuje u sedmini krave ili deve. Ukoliko nije u (**materijalnoj**) mogućnosti da to učini, mora postiti tri dana dok je na hadžu i sedam dana kada se vrati kući nakon hadža, što je ukupno deset dana. To je vrsta hadža zvana temettu, u kojoj je obavezan kurban za onog ko ima materijalnih mogućnosti, ili post za onog ko nema materijalnih mogućnosti za kurban. Sve to važi za onog ko ne živi u Mekanskom haremu ili u njegovoj blizini, jer oni koji žive u Mekanskom haremu ili blizu njega nemaju potrebe za ovakvom vrstom obreda, i njima je dovoljno da obave tavaf umjesto umre. I bojte se Allaha primjenjivanjem onoga što je propisao i poštovanjem Njegovih granica, i znajte da Allah žestoko kažnjava onoga ko se suprotstavlja Njegovoj naredbi.





(197) Vrijeme hadžskim obreda je u određenim poznatim mjesecima, koji počinju sa ševvalom a završavaju se sa prvom trećinom zulhidžeta. Ko sebe obaveže da obavi hadž u ovim mjesecima i otpočne obrede, zabranjeno mu je da čini ono što vodi spolnom odnosu, a pojačava se i zabrana činjenja grijeha kao i kazna za njih, zbog svetosti vremena i mjesta. Također, zabranjeno mu je da se upušta u raspravu koja uzrokuje srdžbu i sporove. Svako dobro koje uradite – Allah zna za njega, i nagradit će vas za to. **Pomozite se u obavljanju hadža opskrbljivanjem potrepština:** hrane i pića, i znajte da je najveća pomoć u svim vašim poslovima – bogobožnost. Zato, bojte se Allaha primjenom Njegovih naredbi i klonjenjem onoga što je zabranio, o vi koji zdrave pameti imate.

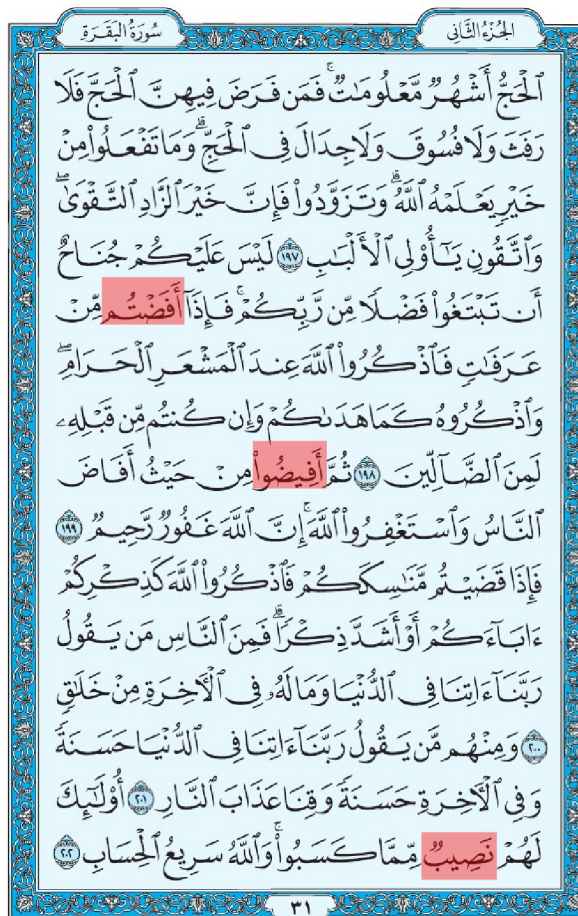
(198) Nije vam grijeh da tražite halal opskrbu preko trgovine ili na drugi način dok ste na hadžu. Kada **krenete** sa Arefata ka Muzdelifi, nakon stajanja na njemu, devetog dana a desete noći zulhidžeta, **spominjite Allaha govoreći:** "Subhanallah – slavljen neka je Allah"; "La ilahe illallah –nema istinskog božanstva osim Allaha", i upućujući dovu na Muzdelifi. Spominjite Allaha jer vas je On uputio da spoznate Njegovu vjeru i obrede hadža, nakon što ste nemarni bili prema Njegovom zakonu.

(199) Zatim **krenite** sa Arefata kao što to rade oni koji se ugledaju na Ibrahima, alejhis-selam, a ne kao pagani koji ne stoje na Arefatu. I tražite oprost od Allaha za svoje propuste u obavljanju onoga što vam je propisano, jer doista Allah puno prašta robovima koji se pokaju i milostiv je prema njima.

(200) Kada završite hadžske obrede, puno spominjite Allaha i hvalite Ga, kao što ste spominjali vaše pretke i hvalili se njima, pa i više od toga, jer svaka blagodati u kojoj uživate dolazi od Njega, Uzvišenog. Ljudi su različiti, neki su nevjernici i mnogobošci, vjeruju samo u ovaj, dunjalučki, život i od Allaha traže samo dunjalučke ukrase i blagodati poput zdravlja, imetka i djece, i takvi na ahiretu neće imati nikakvog udjela u blagodatima koje je Allah pripremio za Svoje robove vjernike, jer nevjernici su potpuno posvećeni dunjaluku i okrenuti od ahireta.

(201) Druga kategorija ljudi jesu vjernici u Allaha i ahiret, i oni od Allaha traže dobro i na dunjaluku i činjenje dobrih djela na njemu, i traže džennet i spas od Vatre na ahiretu.

(202) Ti koji mole Allaha za dobro i dunjaluka i ahireta imat će **udio** u velikoj nagradi zbog dobrih djela koja su činili na dunjaluku, a Allah brzo obračunava djela.





(203) I spominjite Allaha izgovarajući "Allahu ekber – Allah je najveći" i "la ilahe illallah – nema istinskog božanstva osim Allaha" u ovim malobrojnim posebnim danima: jedanaestom, dvanaestom i trinaestom zulhidžetu. Ko požuri i napusti Minu nakon gađanja džemreta dvanaestog dana zulhidžeta, ima pravo na to i nema grijeh, jer mu je Allah dao olakšicu, a ko ostane duže, do gađanja džemreta trinaestog dana, ima pravo na to i nema grijeha, taj je učinio ono što je potpunije i u tome slijedi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Sve to važi za one koji su Allahu pokorni na hadžu pa postupaju onako kako im je On naredio i boje Ga se provođenjem Njegovim naredbi i klonjenjem onoga što je zabranio, i uvjereni su da će se samo Njemu vratiti, i da će ih On za njihova djela kazniti ili nagraditi.

(204) O Vjerovjesniče, među ljudima ima munafika čiji te govor na ovom svijetu zadivljuje, pa vidiš da lijepo priča skoro pa da te ubijedi da je iskren i da želi dobro, a ustvari želi da sačuva sebe i svoj imetak. On lažno priziva Allaha za svjedoka da je u njegovom srcu vjerovanje i dobro, a ustvari je **žestoki** neprijatelj muslimanima.

(205) A kada se okrene i ode od tebe, žurno po Zemlji nered sije, čineći grijehe, uništavajući usjeve i ubijajući stoku, a Allah ne voli nered na Zemlji ni one koji ga čine.

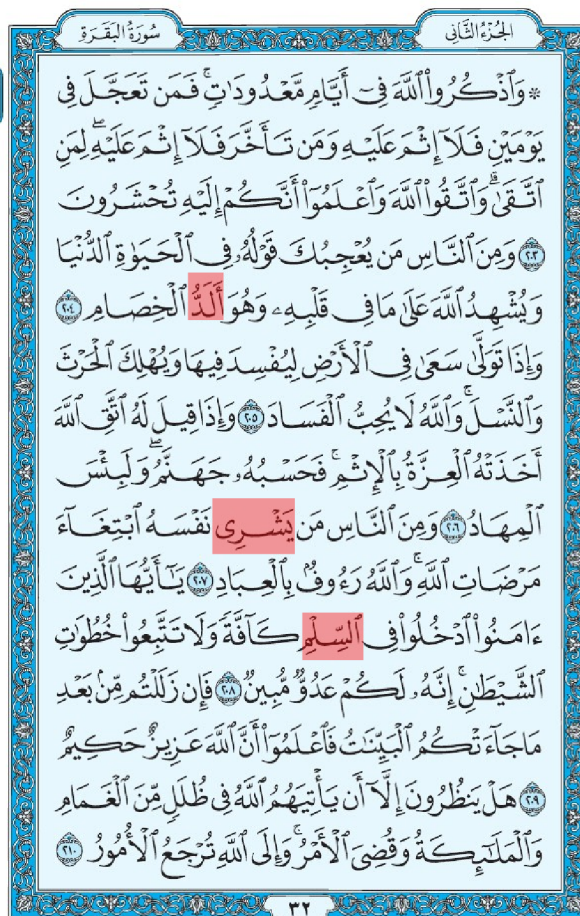
(206) Kada se tom smutljivcu uputi savjet: "Boj se Allaha, poštuj Njegove granice i kloni se onoga što je zabranio", njega sujeta i oholost sprečavaju da se vrati istini, pa još više srlja u grijeh. Takvom slijedi ulazak u džehennem, a grozno je on boravište!

(207) Među ljudima ima vjernika koji **prodaju** svoj život utrošivši ga u pokornost svom Gospodaru i borbi na Njegovom putu, tražeći Njegovo zadovoljstvo. Allah je puno milostiv i milosrdan prema Svojim robovima.

(208) O vi koji vjerujete u Allaha i slijedite Njegovog Poslanika, udite potpuno u **islam** i ništa od njega ne ostavljajte! Ne budite kao sljedbenici Knjige, koji vjerovali su u dio Knjige, a drugi dio porekoše. Nemojte ići šejtanovim stopama, jer vam je on, doista, jasni i otvoreni neprijatelj.

(209) Ukoliko skrenete nakon što su vam stigli jasni dokazi u kojima nema nimalo dvosmislenosti, onda imajte na umu da je Allah snažan i moćan, da su Njegove odredbe i propisi zasnovani na mudrosti, pa ga se bojte i veličajte Ga.

(210) Šta čekaju ovi što slijede šejtanove stope i što su skrenuli sa puta istine? Da li čekaju da im dođe Allah Uzvišeni na Sudnjem danu, onako kako Njemu dolikuje, u tminama oblaka, da im presudi? I da im dođu meleki, koji će ih okružiti sa svih strana? Tada će se Allahova odredba provesti nad njima, i samo Njemu se sve vraća.





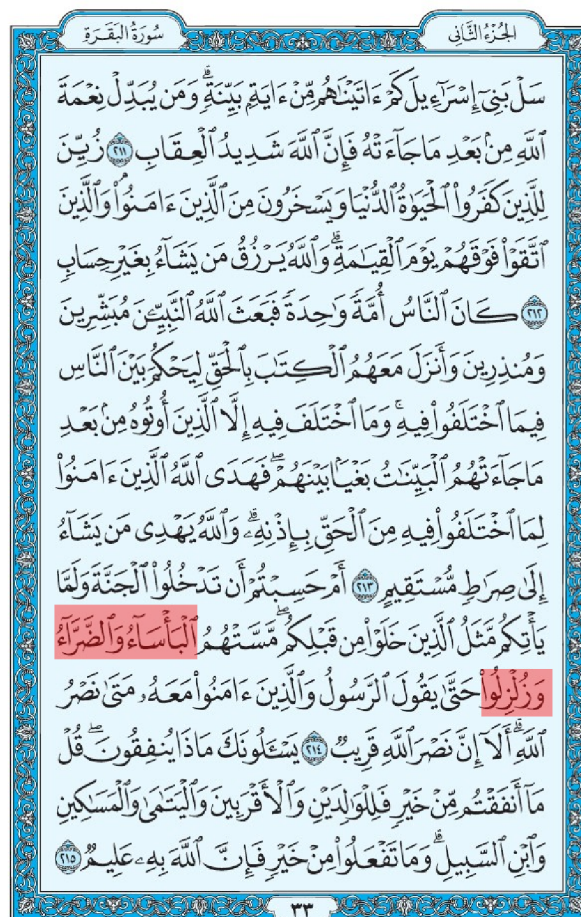
(211) O Vjerovjesniče, pitaj potomke Israilove, **koreći ih**: "Koliko vam je Allah pokazao jasnih znakova i dokaza istinitosti poslanika? Pa ste ih u laž utjerali i od njih se okrenuli?" Ko Allahovu blagodati zamijeni za nevjerstvo i poricanje nakon što je jasno spozna, doista će ga Allah žestoko kazniti, kao i sve nevjernike poricatelje.

(212) Nevjernicima u Allaha uljepšan je dunjalučki život, njegove prolazne ljepote i njegova prolazna uživanja, i oni se ismijavaju sa onima koji vjeruju u Allaha i Sudnji dan, ali bogobojažni ljudi, koji čine ono što je On naredio i klone se onoga što je On zabranio, bit će na ahiretu iznad ovih nevjernika, kada ih Allah nastani u edenske vrtove. Allah daje ono što On hoće onim stvorenjima kojima On hoće, bez bilo kakvog računa.

(213) Ljudi su bili jedna zajednica, na uputi, na vjeri svog oca Adema, sve dok ih šejtan nije odveo u zabludu, pa su se podijelili na nevjernike i vjernike. Zbog toga je Allah slao poslanike da pokorne vjernike obraduju onim što im je Allah pripremio iz Svoje milosti, i da upozore nevjernike na žestoku kaznu koju im je Allah pripremio. On je Svojim poslanicima objavio Knjige koje sadrže istinu u koju nema sumnje, kako bi među ljudima sudili kada se razidu oko onoga što im je objavljeno. Ljudi se nisu razišli oko Tevrata osim dijela jevreja kojima je dato znanje, nakon što su im došli Allahovi dokazi da je Tevrat istina od Allaha, i da se oko njega ne smiju razilaziti. To su oni učinili zbog svoje nepravdnosti, pa je Allah uputio vjernike da spoznaju istinu i odvoje je od zablude, Njegovom dozvolom i željom. On upućuje koga On hoće na Pravi put, na put vjerovanja.

(214) Ili ste mislili, o vjernici, da ćete ući u džennet prije nego što vas pogodi iskušenje prijašnjih naroda. Njih je pogađalo **teško siromaštvo**, pogađala ih je **bolest, uzdmali su ih strahovi**, da bi nekada iskušenje bilo toliko jako da su željeli požuriti Allahovu pomoć, **pa bi poslanik i vjernici rekli**: "Kada će Allahova pomoć?" Ali uistinu, Allahova pomoć je blizu onih koji vjeruju u Njega i na Njega se oslanjaju.

(215) Pitaju te tvoji drugovi, Vjerovjesniče, **šta da udijele od svojih raznovrsnih imetaka i u koje svrhe?** Odgovori im: "Ono što udijelite od halal-imetka neka bude za roditelje, zatim najbliže rođake shodno potrebi, zatim potrebnim siročadima, siromasima koji nemaju imetka, te putnicima koje je put odvojio od porodice i domovine i nemaju sredstava da se vrate. Koliko god dobra da uradite, o vjernici, bilo malo ili mnogo, doista vam Allah to zna, Njemu ništa od toga nije skriveno, i On će vas za to nagraditi."



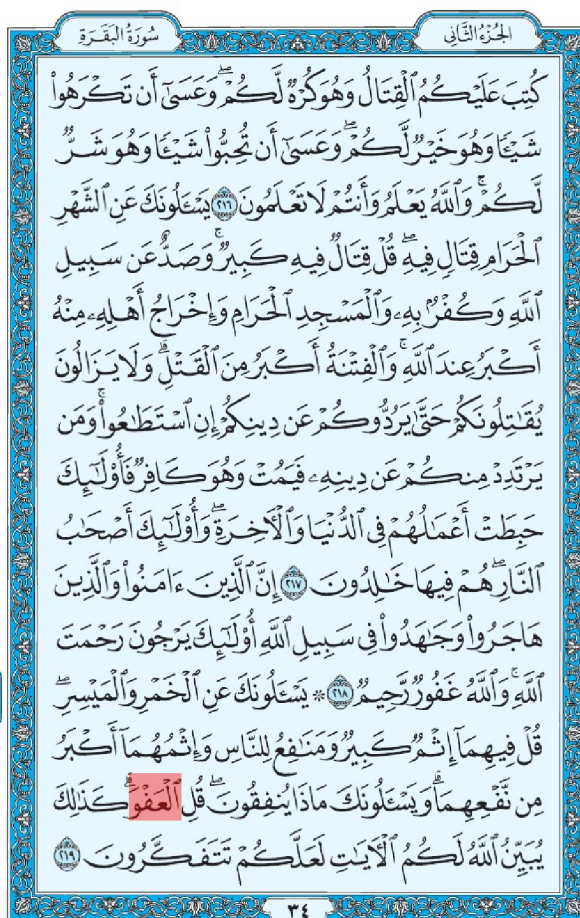


(216) O vjernici, obavezna vam je borba na Allahovom putu, iako je ona mrska ljudskoj prirodi zbog toga što u sebi sadrži trošenje imetka i života. Ali možda vam je nešto mrsko, a ono je, u stvarnosti, dobro i korisno za vas, poput borbe na Allahovom putu. Borba, pored velike nagrade, donosi i pobjedu nad neprijateljima i uzdizanje Allahove riječi. Možda nešto volite, a ono je loše po vas, poput ostavljanje borbe na Allahovom putu. To za sobom povlači poniženje i ovladavanje neprijatelja vama. Allah savršeno zna šta je najbolje i šta je najgore, dok vi to ne znate, pa se zato odazovite Njegovoj naredbi, jer u tome je veliko dobro za vas.

(217) O Vjerovjesniče, ljudi te pitaju o propisu borbe u svetim mjesecima: zulkadi, zulhidži, muharemu i redžebu, pa im odgovori da je borba u tim mjesecima veoma ružna stvar kod Allaha, kao što je i ono što su uradili mnogobošci, odvrćajući od Allahova puta, veoma ružna stvar, pa zabranjivanje vjernicima da uđu u Sveti hram, izbacivanje ljudi iz njega, jest kod Allaha gore od borbe u svetom mjesecu, i mnogoboštvo koje čine, veći je grijeh kod Allaha od ubijanja. I mnogobošci će nastaviti da se bore protiv vas, nepravедно, o vjernici, sve dok vas ne odvrte od vaše istinite vjere i vrte u njihovu neispravnu vjeru, ako ikako budu mogli. A onome ko od vas napusti svoju vjeru i umre kao nevjernik, sva dobra djela će mu propasti i skončat će vječno u džehennemu.

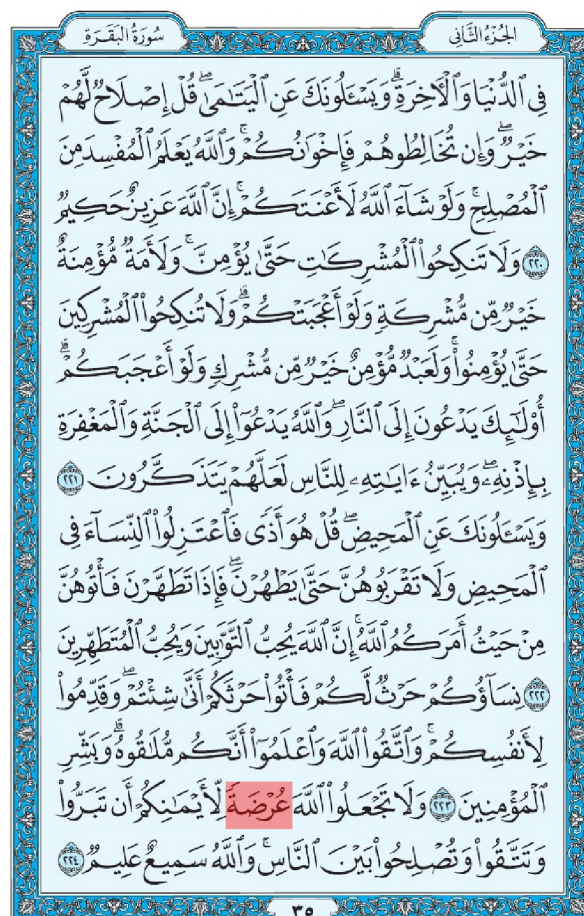
(218) Zaista oni koji vjeruju u Allaha i Njegovog Poslanika, i ostavljaju svoje domove čineći hidžru ka Allahu i Poslaniku, i bore se da Allahova riječ bude gornja – nadaju se Allahovoj milosti i Allahovom oprost, a Allah puno prašta grijehe Svojih robova i puno je milostiv prema njima.

(219) Pitaju te tvoji drugovi, o Vjerovjesniče o hamru (a to je sve ono što opija razum), propisu njegovog konzumiranja i kupoprodaje, o pitaju te o kocki, koja podrazumijeva natjecanje dviju strana, od koje svaka ulaže određeni imetak, pa im reci: "U ta dva postupka nalazi se velika šteta, kako za vjeru, tako i za život na ovome svijetu, poput gubljenja razuma i imetka, pojave neprijateljstva i mržnje, a također ima i mala korist koja se ogleda u dolasku do imetka. Međutim, šteta i negativne posljedice su daleko veći od koristi." Razuman čovjek se udaljava od onoga u čemu je šteta veća od koristi. Ovo pojašnjenje je uvod u zabranu alkohola. O Vjerovjesniče, tvoji te ashabi pitaju i o količini imetka kojeg trebaju davati dobrovoljno, pa im odgovori: "Dajte samo ono što vam je višak." U početku je bilo ovako, a nakon toga je Allah propisao obavezni zekat, koji je vezan za posebnu vrstu imetka i koji se daje posebno određenim kategorijama. Kroz ovu veoma jasnu napomenu Allah vam pojašnjava pravne propise kako biste razmislili.





(220). To je propisano da biste razmislili o onome što vam koristi na dunjaluku i na ahiretu. I pitaju te tvoji drugovi, o Vjerovjesniče, o starateljstvu nad jetimima, kako da postupaju prema njima, da li da svoje imetke miješaju sa njihovim pri njihovom opskrbljivanju, hranjenju, smještaju, **a ti im odgovori:** "Davanje prednosti popravljaju njihovog imovinskog stanja bez miješanja njihovog imetka sa svojim i bez uzimanja naknade iz njihovih imetaka bolje je za vas kod Allaha i za to vam slijedi veća nagrada, i to je bolje i za njih i njihove imetke, jer im se tako čuvaju imeci. Međutim, ako sa njima učestvujete tako da njihov imetak pripojite svom, radi obezbjeđivanja životnih potreština i stanovanja, nije vam grijeh, jer su oni vaša braća po vjeri, a braća pomažu jedni druge, i vode računa jedni o drugima. Allah zna ko od vas ima pokvarene, a ko ispravne želje pri miješanju u imetak jetima koji su mu povjereni. Da Allah želi da vam oteža vođenje računa o jetimima, otežao bi vam, ali On Uzvišeni želi da vam olakša u vašem ophođenju sa njima, jer je Njegov zakon izgrađen i zasnovan na olakšavanju. Doista je Allah silan, niko Ga ne može savladati, i doista je On mudar u Svom stvaranju, upravljanju i propisivanju zakona.



(221) O vjernici, nemojte ženiti one koje Allahu druga pripisuju sve dok samo u Allahu Jedinog ne povjeruju, dok ne uđu u islam.

Doista je robinja koja vjeruje u Allaha i Poslanika bolja od slobodne žene koja obožava kipove, makar vam se svidjela njena ljepota i privuklo vas njeno bogatstvo. I nemojte udavati muslimanke za mnogobošce! Doista je rob koji vjeruje u Allaha i Njegovog Poslanika bolji od slobodnog čovjeka mnogobošca, makar vam se svidio. Ti ljudi i te žene koji čine širk pozivaju svojim riječima i djelima u ono što vodi u džehennem, a Allah poziva u dobra djela koja vode u džennet i oprost od grijeha, Njegovom dozvolom i dobrotom. On objašnjava Svoje ajete ljudima kako bi iz njih pouku uzeli i po njima radili.

(222) Pitaju te tvoji drugovi, o Vjerovjesniče, od hajzu (menstruaciji, prirodnoj krvi koja izlazi iz rodnice u određenom periodu). **Odgovori im:** "Hajz je neprijatnost i za čovjeka i za ženu, pa se klonite spolnog odnosa sa ženama za vrijeme hajza, sve dok se ne završi i dok se ne okupaju. Nakon toga možete sa njima imati odnos na način koji je Allah dozvolio, i to dok su čiste i u njihov spolni organ. Doista Allah voli one koji se puno kaju od grijeha i koji se puno čiste od prljavština."

(223) Vaše žene su vaše njive u koje sijete i koje vam rađaju djecu, kao što zemlja rađa plodove, pa sa njima imajte odnos u ono mjesto u koje biva sijanje – spolni organ – onako kako želite. I osigurajte za sebe dobra djela, u koja spada i intimni odnos sa suprugom sa namjerom približavanja Allahu, nadajući se čestitom potomstvu. Bojte se Allaha provođenjem Njegovih naredbi i klonjenjem onoga što je zabranio, u šta spadaju i Njegovi propisi glede žena. I znajte da ćete Ga sresti na Sudnjem danu i da ćete pred Njega stati, kao i da će vam On dati naknadu za vaša djela. O Vjerovjesniče, obrađuj vjernike vječnim uživanjem koje će dobiti kada sretnu svog Gospodara i kada vide Njegovo plemenito lice.

(224) Ne činite svoju zakletvu Allahom **dokazom koji sprečava** činjenje dobrih djela i popravljanje međuljudskih odnosa. Ako se zakunete da nećete činiti neko dobro djelo, vi ipak učinite to dobro djelo i iskupite se za vašu zakletvu. Allah čuje ono što govorite i radite, i On će vam dati naknadu za to.



(225) Allah vas ne obračunava za vaše zakletve koje nenamjerno izgovorite, kao kada neko od vas kaže: "Ne, Allaha mi", ili: "Da, Allaha mi." Za to nije potreban iskup, niti za to ima kazne. Međutim, Allah će vas obračunavati za namjerne zakletve. A On puno prašta grijehе robova Svojih i On je veoma strpljiv i ne žuri da ih kazni.

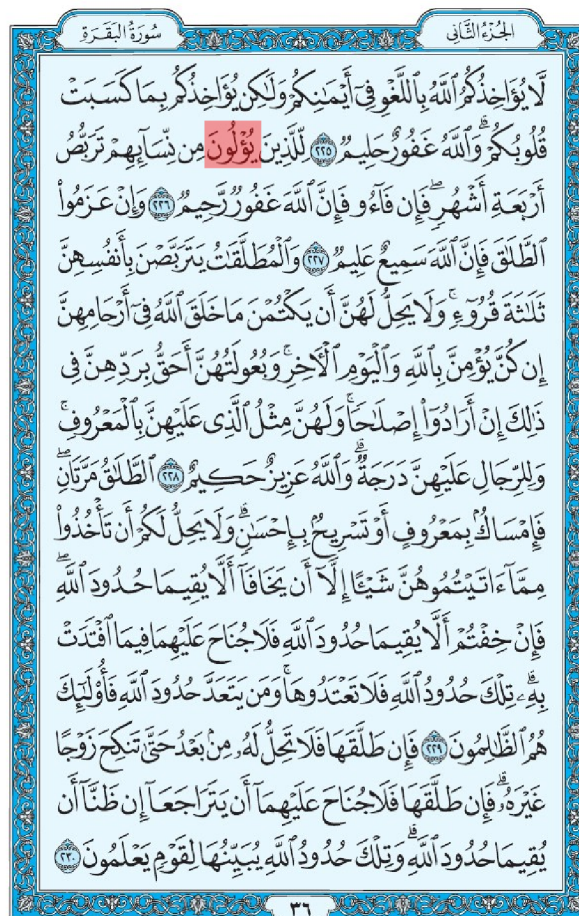
(226) Oni koji se **zakinju** da neće imati intimni odnos sa svojim ženama imaju rok od četiri mjeseca od kad se zakunu. Ovo se naziva "el-ila". Ukoliko u tom roku budu imali odnos sa njima, Allah će im oprostiti tu zakletvu, i On je bio milostiv prema njima kada im je propisao iskup kao izlaz iz ove zakletve.

(227) Ukoliko budu htjeli razvod svojim nastavljanjem bojkotovanja supruга, Allah dobro čuje ono što oni govore, a u šta spada i razvod, i On dobro zna sva njihova stanja i sve njihove intencije, i obračunat će ih za to.

(228) Razvedene žene trebaju čekati tri mjesечna pranja i ne smiju se udavati prije završetka trećeg mjesечnog pranja. Nije im dozvoljeno da sakriju ako su trudne, ako iskreno vjeruju u Allaha i Sudnji dan. Njihovi muževi koji su ih razveli imaju najveće pravo da ih vrate tokom ovog pričekа od tri mjesечna pranja, ukoliko tim vraćanjem žele lijep život sa njima i otklanjanje onoga što je uzrokovalo razvod. Žene imaju prava i obaveze kao što muževi imaju prava i obaveze, shodno običaju. Muškarci imaju jedan stepen više koji se ogledа u obavezности vođenja računa o cijeloj porodici i odgovornosti za nju, i posjeduju pravo razvoda, a Allah je Silni kojeg ništa ne može savladati, i Mudri u Svom propisivanju zakona i upravljanju.

(229) Čovjek ima pravo na vraćanje žene nakon prvog i drugog razvoda, tj. ako je razvede pa vrati, te razvede i opet vrati. Kada je drugi put razvede pa vrati, neka je ili zadrži za suprugu i sa njom lijepo živi, ili neka je razvede po treći put, uz lijepo ophođenje prema njoj i ispunjavanje njenih prava. Nije vam dozvoljeno, o muževi, da uzmete išta od vjenčanog dara koji ste dali svojim suprugama. Ukoliko žena bude mrzila svog muža zbog ružnoće u njegovom ponašanju ili izgledu, i smatraju da zbog te mržnje neće ispuniti svoje braćne obaveze, neka svoj slučaj izlože nekom od rođaka ili nekom drugom. Ako se arbitri boje da supružnici neće ispuniti svoje braćne obaveze, nema zapreke da žena sebe otkupi time što će dati imetak (od mehra) mužu da je pusti. To su šerijatski propisi koji razdvajaju između halala i harama, pa ih nemojte prekoračivati. Ko pređe Allahove granice između halala i harama, takav je pravi nepravednik prema sebi, jer sebe vodi u propast i izlaže Allahovoj srdžbi i kazni.

(230) Ako je njen muž treći put razvede, nije mu dozvoljeno da je oženi više, osim ako se ona uda za nekog drugog na ispravan način sa namjerom da ostane u tom braku, a ne da se vrati prvom mužu, i ako taj drugi muž sa njom ima intimni odnos u tom braku. Ukoliko je taj drugi muž razvede ili umre, onda nema grijehа toj ženi da se ponovo uda za prvog muža, sklapajući novi braćni ugovor i određujući novi mehr, pod uslovom da kod njih preovlada mišljenje da će poštovati Allahove zakone u onome što im je obavezno kao supružnicima. To su Allahovi zakoni koje On objašnjava ljudima kako bi naučili Njegove zakone i granice i okoristili se time.

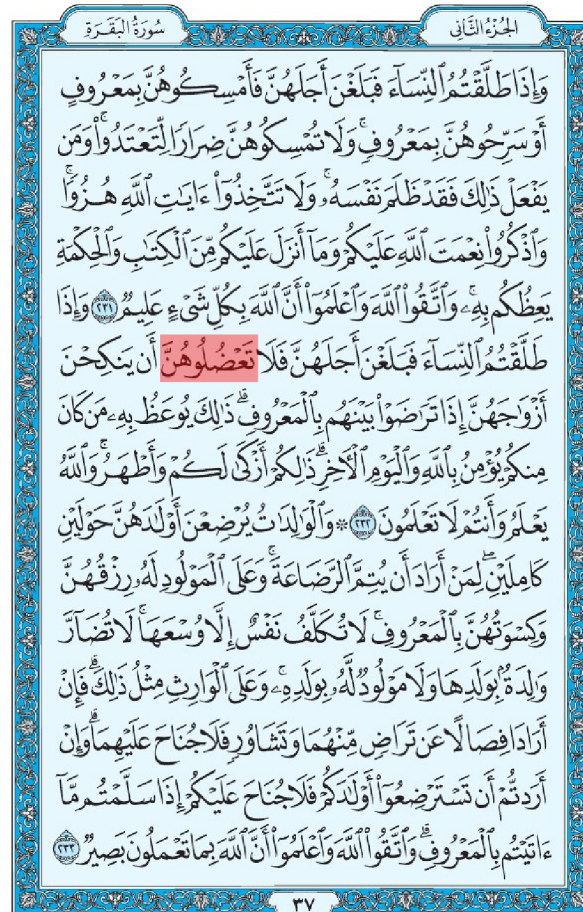




(231) Kada razvedete svoje žene pa se približe kraju priče, još uvijek imate pravo na lijep način da ih vratite, ili da ih ostavite do kraja priče. Nemojte ih vraćati da biste im naštetili i nepravdu činili, kao što su to radili pagani. To ko radi kako bi im naštetio, takav je sebi nepravdu učinio, jer se izložio grijehu i kazni. Nemojte se igrati Allahovim ajetima, i sjetite se Allahovih blagodati prema vama, a jedna od najvećih blagodati je Njegovo objavljivanje Kur'ana i sunneta. Allah vas na ovo podsjeća kako bi vas podstakao i upozorio, pa bojte se Allaha činjenjem onoga što je naredio i klonjenjem onoga što je zabranio, i znajte da Allah sve zna, da Mu ništa skriveno nije i da će vas nagraditi ili kazniti za vaša djela.

(232) Ako razvede svoje žene manje od tri puta, i završi se njihov priček, **nemojte ih sprečavati**, o staratelji, da se vrte svojim muževima novim bračnim ugovorom, ako to žele i ako su saglasne sa svojim muževima oko toga. Tim propisom, koji u sebi sadrži zabranu njihovog sprečavanja, opominje se onaj od vas koji vjeruje u Allaha i Sudnji dan. Takav postupak uzrokuje mnogo dobra za vas, i čistiji je za vašu čast i vaša djela. Allah zna suštinu i rezultate svega, dok vi ne znate.

(233) Neka majke doje svoju djecu cijele dvije godine, za onoga ko želi da ispoštuje cijeli period dojenja. Otac djeteta mora izdržavati majku tog djeteta koja ga doji, a koju je razveo, i mora joj obezbijediti odjeću, shodno onome što je običaj u tom mjestu, bez suprotstavljanja šerijatu. Allah nikog ne zadužuje preko njegovih mogućnosti. Nijednom roditelju nije dozvoljeno da dijete koristi kako bi naštetio onom drugom. Ukoliko dijete nema oca, i nema svoj imetak (**kojeg je dobio kao nasljedstvo, poklon i tome slično**), nasljedniku djeteta obavezno je isto što i ocu. Ukoliko roditelji djeteta žele odbiti dijete od dojenja prije navršavanja dvije godine, nemaju grijeha u tome, ako to bude nakon što se dogovore i slože oko nečega što je dobro za dijete. Ako, pak, želite da vam djecu doje neke druge žene mimo njihovih majki, nemate grijeha u tome, ako im platite onoliko koliko ste se dogovorili, bez umanjivanja i bez odugovlačenja. I bojte se Allaha činjenjem onoga što je naredio i klonjenjem onoga što je zabranio, i znajte da Allah vidi ono što radite, i da Mu ništa skriveno nije, i da će vas obračunati za djela koja ste činili.



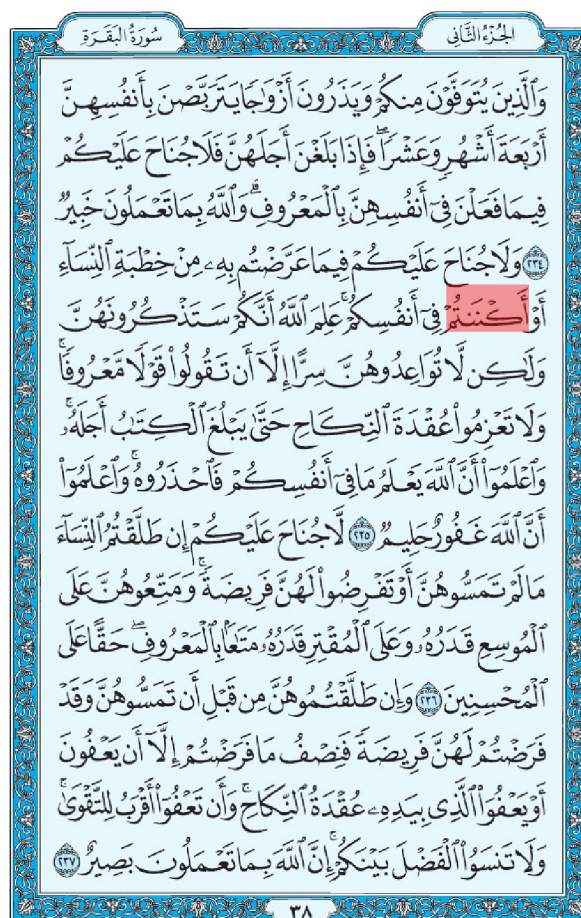


(234) Žena čiji čovjek umre, a nije trudna dužna je čekati četiri mjeseca i deset dana, i u tom periodu joj je zabranjeno da izlazi iz muževe kuće, kao i da se ukrašava ili uda. Kada istekne taj period, nemate grijeha, o staratelji, za ono što one urade, a što im je bilo zabranjeno tokom tog perioda, ukoliko je ono što urade u skladu sa šerijatom i običajem tog mjesta. Allah detaljno zna ono što radite, ništa Mu nije skriveno što tajno i javno govorite i činite, i On će vas obračunati.

(235) Nemate grijeha ako ukažete ženi koja je u pričeku zbog smrti muža ili neopozivog razvoda, da želite stupiti u brak sa njom, bez izravnog ispoljavanja te želje i namjere. Primjera radi, **kada bi neko kazao: "Obavijesti me o završetku svog pričeku!"** Nemate grijeha ako u sebi **krijete** želju da se oženite tom ženom nakon njenog pričeku. Allah Uzvišeni zna da ćete o tome misliti jer imate veliku želju za njima, pa vam je dozvolio da putem određenih naznaka, ali ne izravno, iskažete tu želju. Čuvajte se toga da im u tajnosti obećate brak, dok su one još u pričeku, osim ako se radi na uobičajen način. Ne odlučujte se na brak dok traje priček i znajte da Allah poznaje ono što krijete od onoga što vam je dozvolio, ali i od onoga što vam je zabranio, pa se pripazite i ne odstupajte od Njegove naredbe. Znaite da Allah prašta onome ko se pokaje i da je blag pa ne požuruje da vas kazni.

(236) Nemate grijeha ako svoje žene s kojima ste sklopili bračni ugovor razvedete prije nego što sa njima odnos imate, i prije nego što im mehr odredite. Kada ih razvedete u ovakvoj situaciji, nije vam obavezno da im date mehr, već im kao poklon darujte nešto što će im biti utjeha, shodno svojim mogućnostima, bilo da ste bogati ili siromašni. Ovaj dar je pritvrđena obaveza dobročiniteljima, koji dobro čine u svojim djelima i ophođenjima sa ljudima.

(237) Ako razvedete svoje žene prije nego što odnos sa njima imate, a već ste im mehr odredili, obavezno vam je da im date pola tog mehra, osim da vam one halale – ako su razborite – ili da vi, kao muževi, dobrovoljno date cijeli mehr. Da jedni prema drugima budete tolerantni u međusobnim pravima i obavezama bliže je bogobožnosti i pokornosti Allahu. I ne zaboravite, o ljudi, da jedni prema drugima dobri i tolerantni budete, jer Allah savršeno vidi ono što radite. Zato se trudite u činjenju dobra kako biste postigli nagradu kod Allaha.





(238) Čuvajte namaze tako što ćete ih obavljati potpuno, kako je Allah naredio, i čuvajte posebno srednji namaz – ikindiju. Pred Allahom, u namazu, ponizno i skrušeno stojte.

(239) Ako se budete bojali neprijatelja i tome slično, i ne budete mogli da potpuno obavljate namaz, onda klanjajte hodajući ili jašući na devama, konjima i tome slično, ili kako god možete. Kada se više ne budete bojali, spominjite Allaha onako kako vas je naučio. U spominjanje Allaha spada i Njegovo spominjanje u namazu na potpun način. Također, spominjite Ga zato što vas je On naučio uputi i svjetlosti za koje niste znali.

(240) Oni od vas kojima se primiće smrt, a iza sebe ostavljaju supruge, trebaju za njih oporučiti da im se osigura stanovanje i izdržavanje godinu dana, i da ih iko od vaših nasljednika istjera. To je utjeha za njih i vjernost i poštovanje prema umrlome. Ukoliko one svojevoljno izađu prije isteka godinu dana, vi nemate grijeha za ono što one urade, niti one imaju grijeha za to, bilo da se namirišu ili ukrase. Allah je silan i mudar u Svom upravljanju, propisivanju zakona i određivanju. **Većina mufesira smatra da je propis ovog ajeta dokinut ajetom: "Oni od vas koji umru ostavljajući supruge svoje, njihove supruge dužne su čekati četiri mjeseca i deset dana."** (el-Bekara, 234)

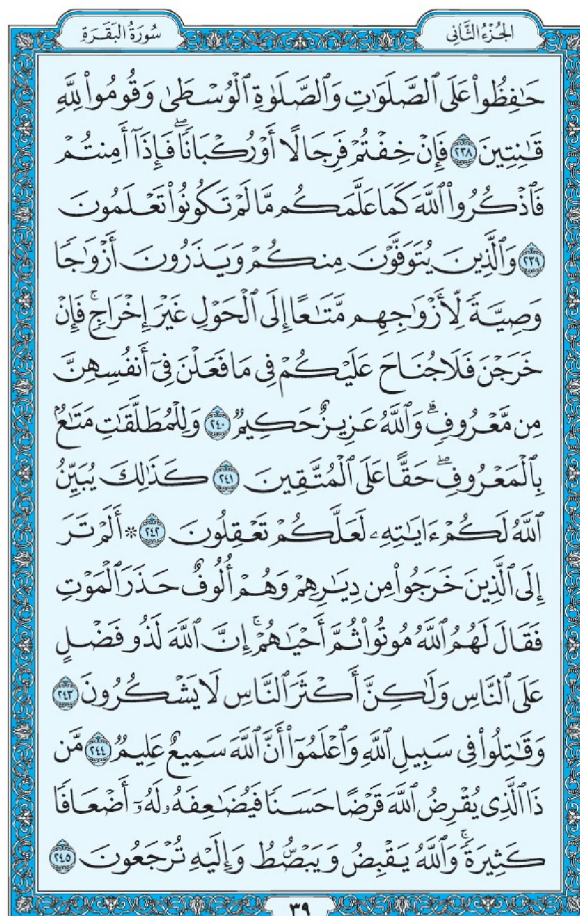
(241) Razvedenim ženama pripada otpremnina u vidu odjeće, novca ili nečega drugog, kao utjeha nakon što su slomljene razvodom, na lijep način, shodno imućnom stanju čovjeka, bilo da je bogat ili siromašan. Ovaj propis je pritvrđen za one koji se Allaha boje primjenom onoga što je naredio i klonjenjem onoga što je zabranio.

(242) Kao u prethodnom primjeru, o vjernici, Allah vam objašnjava Svoje ajete koji sadrže Njegove granice i propise, kako biste razmislili o njima i radili po njima, pa da postignete hajr i na dunjaluku i na ahiretu.

(243) O Vjerovjesniče, zar do tvog znanja nije dospjela vijest o velikom broju ljudi koji su iz svojih kuća izašli, bojeći se smrti zbog zaraze koja ih je zadesila ili nekog drugog ralog? To je bila skupina potomaka Israilovih, **te im je Allah rekao: "Umríte"**, pa su svi pomrli, i nakon toga ih je proživio kako bi im objasnio da je sve u Allahovim rukama i da oni sebi ne mogu pribaviti koristi niti od sebe odagnati štetu. Doista Allah ljudima daje puno blagodati, ali većina ljudi je na njima nezahvalno.

(244) O vjernici, borite se protiv Allahovih neprijatelja, pomažući Allahovu vjeru i uzdižući Njegovu riječ, i znajte da Allah čuje ono što govorite i da dobro zna vaše namjere i vaša djela, i da će vas za to obračunati.

(245) Ko je taj ko će učiniti ono što čini zajmodavac, pa da udijeli svoj imetak na Allahovom putu sa lijepim nijetom i drage volje, pa da mu se to mnogostruko vrati. Allah umanjuje ili uvećava opskrbu, zdravlje i sve ostalo, onome kome On hoće, shodno Svojoj mudrosti i pravdi, i samo Njemu ćete se vratiti na ahiretu, pa će vas On za djela vaša obračunati.



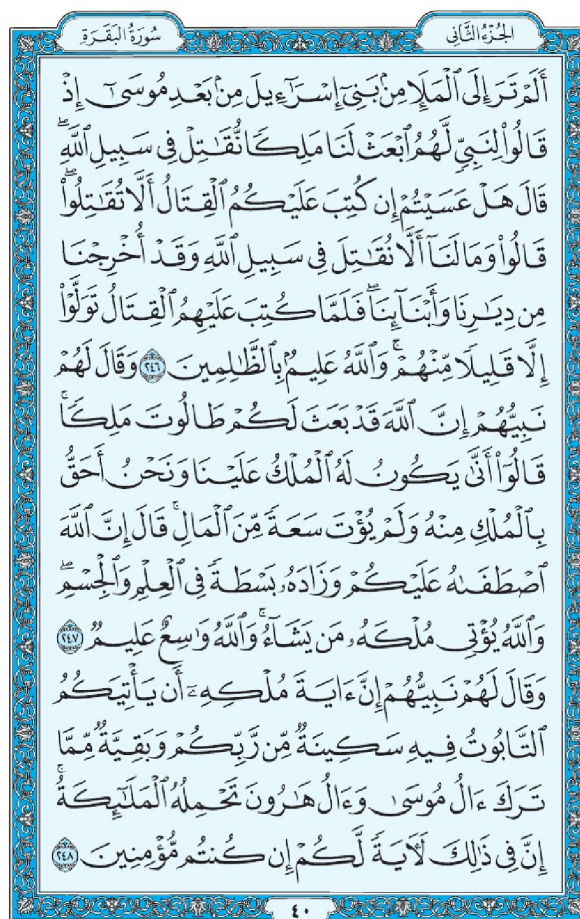


(246) O Vjerovjesniče, zar do tebe nije doprla vijest o uglednicima među potomcima Israilovim nakon Musaa, alejhis-selam, **kada su rekli svom vjerovjesniku**: "Postavi nam kralja da se uz njega borimo na Allahovom putu", **pa im njihov vjerovjesnik reče**: "Ako vam Allah naredi borbu, možda ćete odbiti da se borite na Allahovom putu?" Oni rekoše, **poričući to njegovo mišljenje**: "Kakva prepreka bi nas mogla zaustaviti pa da se ne borimo na Allahovom putu, premda postoje razlozi koji od nas iziskuju borbu? Naši neprijatelji su nas istjerali iz naših domova, i porobili su naše sinove, i želimo se boriti da povratimo naše domove i spasimo naše zarobljenike!" Ali, kada im je Allah propisao borbu, okrenuli su se od toga i njihovo obećanje je ispunio samo mali broj njih. Allah dobro zna nepravednike koji se okreću od Njegove naredbe i koji krše zavjet dat Njemu, i On će ih kazniti za to.

(247) Njihov vjerovjesnik im je rekao: "Allah vam Taluta postavlja za kralja da se borite pod njegovom zastavom." Njihovi uglednici rekoše, **osuđujući takav odabir i protestvujući protiv njega**: "Kako da nam on bude kralj, a mi smo preči da vlast imamo?"

On nije potomak kraljeva i nije mu dato veliko bogatstvo kojim bi se pomogao u vladanju!" Njihov vjerovjesnik im reče: "Allah ga je odabrao nad vama i dao mu veliko znanje i veliku tjelesnu snagu. Allah daje Svoju vlast kome On hoće, shodno Njegovoj mudrosti i milosti. Allah je veliki darovatelj, daje šta On hoće kome On hoće, i zna šta ko zaslužuje među Njegovim stvorenjima."

(248) Njihov vjerovjesnik im reče: "Znak da je on stvarno odabran da bude vaš kralj je to što će vam Allah dati kovčeg – koji su Israelićani veličali i koji im je oduzet – u kojem se nalazi smiraj i ostaci onoga što je ostavila Musaova i Harunova porodica, poput Musaovog štapa i nekih ploča od Musaove objave. Doista vam je u tome jasan znak ako ste istinski vjernici."





(249) Kada je Talut izašao sa svojom vojskom iz grada, **rekao im je**: "Allah će vas iskušati rijekom, pa ko popije iz nje nije na mom putu, i takav neće sa mnom ići u bitku, osim onog ko u nuždi uzme gutljaj svojom rukom, a ko ne popije iz nje jest na mom putu i ići će s mnom u bitku." Svi su pili, osim malog broja njih koji se strpio iako su bili jako žedni. Kada je Talut prešao rijeku sa vjernicima, **neki njegovi vojnici su rekli**: "Mi danas nemamo nikakve šanse protiv Džaluta", ali tada oni koji čvrsto ubjeđenje u susret sa Allahom rekoše: "Koliko malobrojnih vjerničkih skupina pobijedi mnogobrojne nevjerničke skupine, Allahovom dozvolom i pomoći!" Pobijedili su zbog svog vjerovanja, a ne svojom brojnošću. Allah je sa strpljivima, i On ih pomaže.

(250) Kada su izašli pred Džaluta (Golijata) i njegovu vojsku, **obratite se Allahu dovom**: "Gospodaru naš, obaspi naša srca strpljenjem, učvrsti naše stope da ne bježimo i da ne budemo poraženi, pomozi nas Svojom snagom i pomoći nad narodom nevjerničkim."

(251) Oni ih, Allahovom dozvolom, poraziše, i Davud ubi njihovog vođu Džaluta, i Allah mu dade vlast i **vjerovjesništvo**, i nauči ga raznovrsnom znanju kojem On htjede. Allahu mu je objedinio potencijale i za dunjaluk i za ahiret. Da nije Allahovog zakona da jedne ljude suzbija drugima, nastao bi potpuni nered na Zemlji tako što bi pokvarenjaci njome potpuno ovladali. Međutim, Allah je puno blagodaran prema svim stvorenjima.

(252) To su Allahovi jasni ajeti koje ti navodimo, o Vjerovjesniče, koji su sebi sadrže istinita kazivanja i pravedne zakone, i doista si ti poslanik Gospodara svih svjetova.

